

SADAKA KİME VERİLİR?*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedeni'l-mustafâ... Ve âlâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَحِلُّ لِغَنِيِّ وَلَا لِذِي مِرَّةٍ سِوِيَّ إِلَّا
لِذِي فَقْرٍ مُدْقِعٍ أَوْ غُرْمٍ مُفْطِعٍ وَمَنْ سَأَلَ النَّاسَ
لِيَثْرِي بِهِ مَالُهُ كَانَ خَمُوشًا فِي وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَرَضْفًا يَا كُلُّهُ مِنْ جَهَنَّمَ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُقِلِّ وَمَنْ
شَاءَ فَلْيَسْتَكْثِرْ

(البغوي والباوردي وابن قانع طب. عن حبشي بن جنادة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 103/6 (*Inne's-sadakate lâ tahillu li-ganiyyin, ve lâ li zî- mirratin seviyyin, ille'llezî fakrin müdkın evgurmin müfziin; e men seele'n-nâse li-yüşriye bihî mâlehû, kâne humûşen fî vechihî yevme'l-kıyâmeti, ve radfen ye'külühû min cehenneme, femen şâe felyekıl, ve men şâe felyesteksir.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn! Değerli ve sevgili kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri sizi iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir demet, bir buket okumak, anlamak, dinlemek, tefeyyüz etmek, taallüm, tezekkür etmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi rızasını kazanan, rahmetine eren kullarından eylesin...

Hadîs-i şeriflerin okunmasına, izahına geçmeden önce başta Peygamber SAS Efendimiz olmak üzere bütün din büyüklerimiz; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtezâ ve sâir sahabe-i kirâm (*rıdvânu'llahi teâlâ aleyhim ecmaîn*) hazerâtından şeyhimiz, üstadımız, eş-şeyh, el-hafız, es-Seyyid Muhammed Zâhid ibn-i İbrâhim el-Bursevî Hazretlerine kadar turuk-u aliyyelerimiz silsilelerinden güzerân eylemiş olan cümle sâdât u meşâyimizin ruhları için;

Hassaten okuduğumuz kitabı cem' ve te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin

Efendimiz'in ruhu için; bu beldeleri fetheden mübarek askerlerin, fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhları için; cümle hayır hasenât sahiplerinin ve bunlar arasında hasseten Yuşa AS'ın, Halid ibn-i Zeyd Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz'in; camimizin bânisi İskender Paşa'nın ruhları için;

Şehirlerarası mesafeleri bile göze alarak gelmiş olan siz değerli kardeşlerimin ahirete göçmüş olan bütün müslüman geçmişlerinin; ecdâd u ceddât, akraba u taallukâtlarının ruhları için;

Bizler de hâl-i hazırda imtihanımız devam ediyor dâr-ı dünyada, dârü'l-imtihanda yaşıyoruz; Rabbimiz bize yardım eylesin, tevfikini refik eylesin, ömrümüzü rızası uğrunda, rızası yolunda geçirmeye bizi muvaffak eylesin, sonunda cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin diye bir *Fâtiha* on bir *Ihlâs-ı Şerif* okuyup, büyüklerimizin ruhlarına hediye edip öyle başlayalım!

.....

a. Zengine Sadaka Almak Helâl Olmaz

Okuduğumuz hadîs-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabınının 103. sayfasındadır. 6. hadîs-i şerif-i okuyarak dersimize başlıyoruz.

Peygamber SAS Efendimiz, İmam Begavî'nin ve Bâverdî'nin ve Taberanî'nin rivayet ettiği bir hadîs-i şerifinde şöyle buyurmuşlar:¹

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.14, no:3504; Hubşî ibn-i Cünâde RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.461, no:16548; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.359, no:5470.

إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَحِلُّ لِغَنِيِّ وَلَا لِذِي مِرَّةٍ سَوِيٍّ إِلَّا
لِذِي فَقْرٍ مُدَقِّعٍ أَوْ غُرْمٍ مُفْطَعٍ وَمَنْ سَأَلَ النَّاسَ
لِيُثْرِيَ بِهِ مَالَهُ كَانَ خَمُوشًا فِي وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَرَضْفًا يَأْكُلُهُ مِنْ جَهَنَّمَ. فَمَنْ شَاءَ فَلْيُقِلِّ وَمَنْ
شَاءَ فَلْيَسْتَكْثِرْ

(البغوى والباوردى وابن قانع طب. عن حبشى بن جنادة)

RE. 103/6 (*Inne's-sadakate lâ tahillu li-ganiyyin, ve lâ li zî- mirratin seviyyin, ille'llezî fakrin müdkıin ev gurmin müfziin; ve men seele'n-nâse li-yüşriye bihî mâlehû, kâne humûşen fî vechihî yevme'l-kıyâmeti, ve radfen ye'külühû min cehenneme, femen şâe felyukıl, ve men şâe felyesteksir.*)

(*Inne's-sadakate*) *Sadaka*: İnsanın yapmış olduğu hayır, bağış, ikram gibi dini için, Allah'ın rızasını kazanmak, sevap elde etmek için yaptığı bağışlara verilen isim. Bu yardımlar para olabilir, kumaş olabilir, eşya olabilir, çeşitli şekillerde olabilir. Farz olabilir, nafile olabilir. Farz olunca yapılan yardımlara zekât adı veriliyor. Biz zekât olarak biliyoruz fakat Kur'ân-ı Kerîm'de yine zekât kelimesi *sadukât* kelimesiyle de ifade ediliyor.

Bu isimlendirmeler bir mâna taşıyor. Mesela, insan malının içinde fukaranın hakkı olan yardım parasını tutmayıp içinden ayırıp fukaraya verdiği zaman, malı temiz kalmış oluyor. Ayırıp

vermediği zaman, malı içinde başkasının hakkı olduğu için kendi malî varlığı imkânları pis, temizlenmemiş bir mal oluyor.

O bakımdan, malı temizlediği için bu yardımlara “temizleme” kökünden zekât diye isim verilmiş. İnsanın Allah’a karşı bağlılığını, sadakatini, doğruluğunu, tam müslüman olduğunu göstermesi bakımından da “sadaka” denmiş. Bu da “doğru olmak” kökünden geliyor. Sadakal-lâhü’l-azîm, sadaka Resûlullâh dediğimiz gibi, sadık dediğimiz, siddîk dediğimiz gibi bunlar o kökten çıkan kelimeler. Bu isimler veriliyor.

Hadîs-i şerifte (*Inne’s-sadakate*) “Hiç şüphe yok ki sadaka...” deyince, bu hem farz olan zekâta ait bir hükümdür hem de farz olmayan, faziilet olarak, insanın acıyıp ihtiyariyle, isteyerek, mecbur olmadığı hâlde çıkartıp verdiği hayırlara da şamildir.

(*Lâ tahillu li-ganiyyin*) “Zengin kimseye helâl olmaz!” Zekâtı zengin kimsenin alması helal olmaz. Birisi zekât veriyorsa alan kişi zenginse onu almaz, “Ben zenginim, istemem.” der. Alması helal olmaz. Alırsa helal olmayan bir şeyi almış olur, almaması lazım. Zengin alamaz. Zengine helal değildir!”

Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız şerhinde izah etmiş:

(*Men kâne lehû nafakatu yevmin ve leyletin*) “Bir günlük, bir gecelik nafakası olan.” diye izah etmiş.

Onun için ben şahsen bazı namuslu, dürüst, bazı imanı kuvvetli fakirler gördüm, almıyor.

Medine-i Münevvere’de Afrikalı, ihtiyar zavallı bir kadıncağız kenara oturmuş. İnsanın baktığı zaman yüreği parçalanıyor. Önümdeki birisi sadaka, hayır verdi:

“—Teşekkür ederim, şükren, almam.” dedi. “Bugün bana yetecek kadar bir şey aldım, yeter.” dedi.

Kadıncağızın gözünün tokluğuna çok hayret ettim. Zengine helal olmaz.

Başka? (*Ve lâ li zî-mirratin seviyyin*)

Zî-mirreh; kuvvetli, çalışmaya, iş yapmaya takâti olabilen insan demek. Arslan gibi, levent gibi çalışabilir. Güçlü kuvvetli insana da helal olmuş olmaz! Peygamber Efendimiz dilenen böyle bir kimse gördü de:

“—Git bir ip al. O iple git dışarıdan dağlardan odun topla, odunu getir, çarşıda pazarda sat; halktan bir şey isteme! Dilenme!” dedi.

Neden? Güçlü kuvvetli. Güçlü kuvvetlinin de alması helâl olmaz!

(*Li zî-mirretin seviyyin sahihu’l-a’dâ*) “Uzuvları sağlam; ayağı sakat değil, kolu var, ayağı var, felç değil, zayıf değil, her şeyi yerli yerinde vs. olana da verilmez, onun da almaması lazım!”

İmam-ı Azam Ebû Hanife Efendimiz ve onun takipçileri;

“—İki yüz dirheme malik olmayan kimse alabilir.” diye ölçüyü öyle koymuşlar.

Bu sayılanlar alamaz. Ancak şunlar alabilir:

(*Illâ li zî-fakrin müdkîin*) “Toprağa düşmüş,

fakirlik sahibi insan alabilir!” Toprağa düşmüşlükten maksat çok fakir, artık yere, toprağa serilmiş; zekâtı, sadakayı öyle fakir insan alabilir.

(*Ev gurmin mufziin*) Gurm, garâm; borç demek. “Onu perişan etmiş, feci bir duruma düşürmüş olan borçlu bir kimse alabilir. Borcundan dolayı perişan olmuş, sıkışık duruma düşmüş bir borçlu alabilir!”

Bir de yere serilmiş, toprağa serilmiş fakir alabilir. Yâni fakirliği şiddetli olan kimse alabilir. Zengin alamaz, gücü kuvveti yerinde olan alamaz. Onlara helal olmaz ancak bunlara helal olur.

Çok fakirse ve çok borçluysa, o zaman alabilir.

Zengin olduğu halde alıyor, gücü kuvveti yerinde olduğu, arslan gibi, levent gibi olmasına rağmen alıyor. O zaman ne olur?

(*Ve men seele'n-nâse li-yesriye bihi mâlehu kâne hamûşen fî vechihi yevme'l-kıyâmeti ve radfan ye'külühû min cehenneme.*) “Malı daha çok artsın diye ihtiyacı yokken halktan mal alan kimse, yarın yüzünde tırnak ve tarak izi varmış gibi, yüzü, eti tarakla taranmış, kazınmış gibi olur!”

Hamûş, tırnak ve tarak izlerine derlermiş.

Galiba o zamanın insanları bir işkence şekli olarak da böyle yapıyorlarmış. Demirden tarakları yüzlerine takıp işkence de yapıyorlarmış.

İhtiyacı olmadığı halde, “Malım daha çok olsun!” diye ihtiyaç fazlası dilencilik yapıp

isteyen kimsenin yüzünde kıyamet gününde demir taraklarla taranmış, tırnaklanmış gibi yaralar olur!”

(*Ve radfen*) “Yüzünde cehennem ateşinden kızgın ateşler olur. Ateş gibi olmuş taşlar, yüzünde yara olacak. Cehennemin kızgın taşları da yüzüne yapışacak.”

Düşünün; eti kebab yapmak için bıçakla biraz her tarafı iyi pişsin diye açarlar, ondan sonra üstüne ızgaranın koyarlar, daha iyi pişer. Demek ki kıyamet gününde yüzü öyle taraklarla tırmıklanmış gibi çizik çizik olacak. Bir de cehennemin ısınmış sıcak, ateş gibi taşları kıyamet gününde yüzüne yapıştırılacak!

(*Ye’külühû min cehenneme*) “Cehennemin taşlarından onun o etlerini yiyen taşlar olur! (*Femen şâe felyakil, ve men şâe felyesteksir.*) “Kim bu azabının az olmasını isterse azaltsın, bu azaba uğramamak isterse ona göre davransın! Kim bu azabı çok olsun diye isterse öyle yapsın, arttırsın!” diye bitiriyor Peygamber SAS Efendimiz.

İslâm’da dilenmek yok. Vücudu sıhhatli afiyetliyse, çalışsın! Bir ipi bile mi yok, bir ip mi bulamaz, odun da mı toplayamaz?..

Hiçbir şey olmazsa çarşıya pazara gitse;

“—Amca fileni taşıyayım.” dese yine biraz bir para kazanır.

Sıhhatliyse dilenmeyecek, kendisinin biraz varlığı varsa dilenmeyecek! Diyecek ki:

“—Benim durumum iyi, şu kardeşim fakir, zekâtını git ona ver!”

O zaman herkes bu gözü toklulukla çalıştığı zaman, tabii hakiki fakir kalmaz; sadakayı alır, ihtiyacını giderir. Böylece toplumda fakir insan kalmaz. İşte İslâm'ın bize gösterdiği yol bu: Dilenmek yok, sadakayı zekâtı almaya çalışmak yok. Yeteri kadar alacak! İhtiyacı varsa, fakirse, yere serilmiş, toprağa yapışmış fakirse, veyahut da kendisini perişan etmiş bir borcu varsa o zaman alabilir. Başka türlü almasın, alırsa cehennemde öyle azap görür.

b. Sadaka Akrabaya Verilirse

Yedinci hadîs-i şerif:

Peygamber SES Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِنَّ الصَّدَقَةَ عَلَى ذِي قَرَابَةٍ يُضَعَّفُ أَجْرُهَا مَرَّتَيْنِ

(طب. عن أبي أمامة)

RE. 103/7 (*Inne's-sadakate alâ zî karâbetin, yudaafû ecruhâ merrateyn.*)

Sadakanın; ister farz olan zekât olsun, ister farz değil, nafile ama gönlünden koptu, veriyor, fazilet babından verilmiş, hayır, para pul, mal mülk, yiyecek giyecek, eşya olsun; yakınlarla verilmesi, akrabaya verilmesi takdirinde ecri iki misli artar, fazla olur! Tanınmamış, bilinmeyen bir insana verilecek yerde akrabadan bir kimseye verilirse sevabı iki kat fazla olur.

Neden?

² Taberânî, *Mu'cem'l-Kebîr*, c.VIII, s.206, no:7834; İbn-i Zenceveyh, *el-Emvâl*, c.III, s.137, no:1056; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.296, no:4651; Ebû Ümâme RA'dan.

Senin akrabanı sen iyi bilirsin, sen kendi akrabanı kollayamazsan başkası daha zor kollar. O hiç kollayamaz. Sen kendi akrabanı kolla, o kendi akrabasını kollasın, böylece hâlini bildiğimiz fakirler fakirlikten kurtulmuş olsun. İnsanın, yakınlarını araması lazım; akrabasından olan fakirleri, kendisine zekât düşen, arayıp bulup kendisinin zekâtını verebileceği kimselere vermesi lazım.

Şahıs, bazı insanlara zekât veremez! Kendi babasına veremez, usulüne ve fûruuna veremez! Kendi babasına, dedesine veremez; yukarıya doğru. Kendi evladına, torununa vs. veremez. Hepsinin incelikleri var.

Bunlar nasıl öğrenilir?

İlmihâl kitabını açarsın; küçüğünden, kolay anlaşılabilen, az teferruatlı olanından başlarsın. Onu okursun, onu bitirince biraz daha büyüğünü okursun, onu bitirince biraz daha büyüğünü okursun...Dini bilgini kuvvetlendirirsin. Doğru ibadet yaparsın, yanlış işler yapmazsın!

c. Sadaka Allah Rızası İçin Verilir

Taberânî, Abdurrahman ibn-i Alkame RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِنَّ الصَّدَقَةَ يُبْتَغَىٰ بِهَا وَجْهُ اللَّهِ تَعَالَىٰ وَالْهَدِيَّةَ
يُبْتَغَىٰ بِهَا وَجْهُ الرَّسُولِ وَقَضَاءُ الْحَاجَةِ

(طب. عن عبد الرحمن بن علقمة)

RE. 103/8 (*Inne's-sadakate yubtağâ bihâ vechu'llâhi teâlâ, ve'lhediyete yubteğâ bihâ vechu'r-rasûli, ve kadâu'l-hâceh.*)

Sadaka verince bununla Allah'ın vech-i pâki düşünülür, Allah'ın rızasını kazanmak düşünülür. O maksatla verilir ve ihtiyacın karşılanması düşünülür. Zekât verilirken, sadaka verilirken Allah rızası düşünülür.

Hediye getirildiği zaman Rasûlüllah'ın gönlünün alınması ve ihtiyacın görülmesi düşünülür. Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında Peygamber Efendimiz'e gelen giden çok olurdu. Soru sormak için, dinini öğrenmek için pek çok kimse gelir giderdi.

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.362, no:6481; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.II, s.220, no:613; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.190, no:1336; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.550, no:22402; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.XIII, s.150, no:4137; Ukaylî, *Du-afâ*, c.V, s.153, no:1138; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.707; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXV, s.48; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVI-II, s.400, no:3555; Abdurrahman ibn-i Alkame RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.348, no:15997; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.362, no:6481.

Peygamber SAS Efendimiz zekât almaz! Zekât Peygamber Efendimiz'e ve Peygamber Efendimiz'in ailesine, evlâdına verilmez. Onlar zekât verilmeyen insanlar zümresindedir. Peygamber Efendimiz'e verilmez. Sadaka ve zekât, Allah rızası için fukaraya vs. verilir. Eğer Rasûlüllah SAS Efendimiz'e gelmiş olan bir kimse bir şey verecekse, zekât veremez. Ancak hediye verebilir:

“—Ya Rasûlüllah, ben sana şunu hediye olarak getirdim. Buyurun şu ihtiyacınızı onunla karşılayın...” filan diye öyle olabilir.

Selmanü'l-Fârisî RA, Peygamber Efendimiz'in geleceği zamanı; yanında hayat geçirdiği, dinî bilgilerini kazandığı rahibden öğrenmişti. Sonra Medine-i Münevvere'ye kadar onu maceralar sü-rükledi. Kendisi Medine-i Münevvere'ye gelmek-ten de memnun oldu. Esir olarak geldi ama haya-tın cilvesi olarak, memnun da oldu. Ahir zaman peygamberinin çıkacağı yere kader onu öylece getirmiş diye memnun oldu. Nihayet ahir zaman peygamberi oralardan çıkacak diye bekliyordu.

Bir gün efendisinin bahçesinde hurma ağacına çıkmış, Hurma toplarken aşağıda Peygamber Efendimiz SAS'in haberi konuşulmaya başlandı.

“—Mekke'de bir peygamber çıkmış, sonra Medine-i Münevvere'ye hicret etmiş...” diye hurmayı toplarken yukarıdan haberleri, o bilgileri duydu, ilgilendi.

Aşağı indi. Soruşturunca, efendisi de onu;

“—Bu işlerden sana ne, sen kölesin!..” filan

diye haşladı.

Ama o Peygamber Efendimiz'in Medine'ye geldiğini böylece duymuş oldu.

O rahibin yanında onun üç alâmeti olduğunu öğrenmişti:

“—Ahir zaman Peygamberi sadaka almaz, zekât almaz; hediye alır.” diye biliyordu. Arkasında, iki kürek kemiğinin arasında bir ben, nübüvvet mührü olduğunu biliyordu.

O hemen Peygamber Efendimiz'in olduğu yere bir tabak hurma götürdü. Dedi ki:

“—Ya Rasûlallah, sadaka olarak bunu getirdim.” dedi.

Bakıyor. Peygamber Efendimiz;

“—Allah razı olsun!” diye dua etti.

Tabağa aldı, etrafındaki fukaraya dağıttı, ihtiyacı olan fakirlere verdi. Çünkü sadaka dedi; kendisi hiç almadı, o ona dikkat etti.

Ondan sonra Selman RA bir dahaki sefer bir tabak daha getirdi:

“—Yâ Rasûlallah, bu hediyemdir.” dedi.

Peygamber Efendimiz o zaman hurmayı aldı. Ondan yedi ve yine başkalarına da ikram etti.

Bu sefer;

“—Acaba arkasında nübüvvet mührü var mı?” diye arkasında dolanmaya başlayınca, o arkaya geçtiği sırada Peygamber Efendimiz sırtındaki örtüsünü arkaya atıverdi.

Rasûlüllah Efendimiz, onun aklından geçenleri

takip ediyor. Sırt örtüsünü arkaya atıverdi, o mühr-ü nübüvveti gördü. Peygamber Efendimiz'in, onun hakiki âhir zaman peygamberi olduğunu alâmetlerinden anladı. Peygamber Efendimiz'in sadaka, zekât almadığını ancak hediye alabildiğini, hakiki peygamber olarak vasfının bu olduğunu Selmân-ı Fârisî biliyordu.

Hediyede Rasûlüllah'ın rızasını kazanmak ve ihtiyaçların görülmesi düşünülür. Her insanın zengin de olsa, fakir de olsa bazı ihtiyaçları olur; susar, acıkır, uykusu gelir vs. Her insan bu ihtiyaçları görecektir. Onlar olabilir ama sadaka zekât almaz.

“—Sadaka Muhammed'e ve âl-i Muhammed'e caiz olmaz!” diye hadîs-i şerif var. Efendimiz almazdı!

d. Sadaka Kabir Azabını Söndürür

Ukbetü'bnü Âmir RA'dan Taberanî ve diğer kaynaklar rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئُ عَنْ أَهْلِهَا حَرَّ الْقُبُورِ وَإِنَّمَا
يَسْتَظِلُّ الْمُؤْمِنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ

(طب. هب. عن عقبة بن عامر)

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.286, no:788; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.212, no:3347; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.286, no:4614; Ukbetü'bnü Âmir RA'dan *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.348, no:15996; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.361, no:6478.

RE. 103/9 (*İnne's-sadakate letutfiu an ehlihâ harre'l-kubûrû, ve innemâ yestazıllu'l-mü'minü yevme'l-kıyâmeti, fî zılli sadakatihî.*)

(*İnne's-sadakate letutfiu an ehlihâ harre'l-kubûrû*) “Hiç şüphe yok ki, muhakkak ki sadaka; veren kimselerin kabir azabını söndürür. Sadaka veren, zekât veren insan kabir azabından kurtulur!”

Bazı insanlar kabrinde azap görecek. Peygamber SAS Efendimiz'in duası var:⁵

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ
الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ مَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ
الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

(*Allâhümme innî eüzü bike min azâbi cehennem, ve min azâbi'lkabr, ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-*

5 67 Müslim, *Sahîh*, c.I, s.412, no:588; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.277, no:5514; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.258, no:2342; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.356, no:721; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.715, no:1955; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.154, no:2702; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.463, no:7953; Taberânî, *Dua*, c.I, s.199, no:620; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.295; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.50, no:2288; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.323, no:984; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.524, no:3494; İbni Mâce, *Sünen*, c.II, s.1262, no:3840; İmam Mâlik, *Muvatta* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.215, no:501; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.242, no:2168; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.280, no:999; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.241, no:694; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.29, no:10939; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.304, no:1021; Taberânî, *Dua*, c.I, s.198, no:619; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VII, s.371; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.30; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

memât, ve min şerri fitneti'l mesîhi'd-deccâl.)
diye dua ediyoruz.

(Allâhümme innê eüzü bike min azâbi cehennem)
“Ey benim Rabbim, cehenneme düşüp orada azab görmekten, cehennemlik olmaktan ben sana sığınırım.”

(Ve min azâbi'l-kabr) “Kabir azabından da koru yâ Rabbi! Öyle bir şey de başımıza gelmesin...”

(Ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memât) “Ölümün ve yaşamın, ölmenin ve yaşamanın fitnesinden de sana sığınırım.”

(Ve min şerri fitneti'l-mesîhi'd-deccâl)
“Mesîhi'd-Deccâl'in fitnesinin şerrinden de yâ Rabbi, sana sığınırım.”

Bir keresinde Peygamber Efendimiz iki kabrin yanından geçiyordu, dedi ki:

“—Bu iki kabirdeki insanlar, şu iki kabrin sahipleri şimdi kabirde azap görüyorlar. Hem de sizin mühimsemediğiniz, önemli olduğunu anlamadığınız iki sebepten: Birisi dedikoducuydu, laf taşırdı, onun lafını ötekisine getirirdi. Ötekisi de küçük abdestini yaparken sakınmazdı. Ondandır azap görüyorlar.”

Yaş bir ağaç dalı istedi, onu ikiye böldü, birisini bir kabre ötekisini öbür kabre sapladı.

“—Bunlar kuruyuncaya kadar bunların azabı durur, azap görmezler.” dedi.

Biz kabristanı niye ağaçlandırıyoruz? İşte o sebepten, yeşil olduğu müddetçe kabir azabı görmesinler diye!

Niye kabristanın ağaçları otları yolunmuyor? Mevtaya faydası var. Onun için onlar kesilmez, sebebi bu! Kabir azabı olabilir.

Kabir azabını ne söndürür?

Sadaka söndürür. Farz olsun nafile olsun zekât veren sadaka veren kimse kabir azabına uğramaz! Kusurları olan, mü'min de olsa kabirde azaba uğrayabiliyor. Abdestini sakınmıyor, oradan azaba uğrayabiliyor.

Kötü huylu, laf götürüp getiriyor, Ahmed'in lafını Mehmed'e söylüyor. O ona kızıyor, "Vay ben ona gösteririm..." diyor, arabozucu oluyor. Buna "kovuculuk, nemime" derler. Yapan insana da *nemmâm* derler; kovuculuk yapan, laf taşıyan kimse demek. Bu günahdır, kabir azabına sebep olur.

Bir başka hadîs-i şerif var, o da bizler için çok şayan-ı dikkattir:

Bir kimse kabre konulduğu zaman kabirdeki azap melekleri başına bir ateşten topuz vuruyorlar ki —Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerifte bildirdiğine göre— kabrin içi ateş doluyor, duman doluyor. O da bir taraftan, bu ateşten topuzu yiyip azaba uğradığı için çok fena halde canı yandığından, bir daha olmasın diye bağıyor:

“—Ben, müslümanım, niye beni azaplandırıyorsunuz? Ben kâfir değilim!”

Melekler yanlış mı yapacak? Elbette onların bir bildiği var, Allah'ın emriyle yapıyorlar.

“—Ben kâfir değilim, ben müslümanım!” filan

deyince melekler diyorlar ki:

“—Evet sen müslümandın ama bir yerden geçiyordun, orada birileri bir müslümana eza cefa ediyordu. Sen ona yardıma koşmadın, onun imdadına yetişmedin. Bu azap ondandır!”

Bugün bunun bizimle ilgisi ne?

Bizim de etrafımızda; Bosna’da, Hersek’te, Çeçenistan’da, Kafkasya’da, Mısır’da, Ceza-yir’de, İsrail’de, Filistin’de; dünyanın her yerinde müslümanlar eza cefa görüyor! Öteki kardeşlerinin koruması, müslüman kardeşinin yardımına koşması lazım! Koruması kollaması lazım! Düşmanla işbirliği yapmaması, düşmanı kuvvetlendirmemesi lazım! Müslümanı kuvvetlendirmesi, desteklemesi lazım! Bunlara duyarsız kalırsa, hissiz kalırsa, bu hususlarda gayret göstermezse, çalışmazsa, elinden geleni yapmazsa, o zaman tehlike var.

Allah affetsin... Allah müslüman kardeşlerimize her türlü yardımı yapmamızı nasib etsin... Kusurlarımız varsa, kusurlarımızdan dolayı bizi azaba giriftar eylemesin...

(Ve innemâ yestazıllu’l-mü’minü yevme’l-kıyâmeti, fî zılli sadakatihî) “Kıyamet gününde de mü’min —başka bir gölge yok— sadece zekâtının, sadakasının gölgesinde gölgelenecek!”

Zekâtı sadakası ona şemsiye olacak.

O zaman nasıl bir sıcak olacak? O zaman kıyamet gününde, mahşer yerinde güneş insanların başına yaklaştırılacak. Güneşin hararetinden

insanlar terlere gark olacak, sıcaktan beyni kaynayacak.

Ağustos sıcağı filan gibi değil, çöl sıcağı gibi de değil; müthiş bir sıcak olacak! Orada başka gölge yok, insanın sadakası ve zekâtı gölge yapacak. Onun için insan elinden geldiğince kazancıyla sadaka vermeli, zekât vermeli, hayır hasenât yapmalı!

Mü'min kardeşlerimiz bir şeyi iyi bilmiyorlar, iyi uygulamıyorlar: Sadaka hayrın en aşağıdaki, zekât ve sadaka hayrın en aşağıdaki seviyesidir. "Daha fazla yapılmaz." diye bir kaide yok!

"—Efendim zekât yüzde iki buçukmuş, kırkta birmiş..." "—Yüzde beş hayır yapsan olmaz mı?"

Olur. Aşağı çizgisi yüzde iki buçuk, daha yukarı, daha yukarı yapabildiğin kadar yaparsın!

Rasûlüllah Efendimiz isteyince, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz hepsini vermiş. Hz. Ömer Efendimiz yarısını vermiş. Fazlası insanın derecesini arttırır.

Zekât ille yüzde iki buçuk olacak [diye] adam kıtı kıtı hesaplıyor. Bırak ince hesabı! Biraz bolundan, fazlasından ver!.

Yunus Emre ne diyor:

Nazar eyle itürü Bazar eyle götürü.

İtürü ne demek? Keskin demek. Eski Türkçe bir kelime, şimdi Türkçe konuşanlar bile bilmez.

(*Nazar eyle itürü*) "Keskin bak, dikkatli, iyi bak!" demek. Şu hayatın hâline iyi bir bak, pazarlığı götürü yap. İnce ince teferruatla

uğraşma!

Nazar eyle itürü, Bazar eyle götürü, Yaradılanı hoş gör; Yaradan'dan ötürü...

Çok güzel söylemiş, dillere destan olmuş, herkesin ezbere bildiği bir güzel nasihat, bir güzel manzume, bir güzel şiir.

İnsan ne yapacak? İşi biraz toptan yapacak, kıtı kıtı olmaz!

Sevdiğimiz bir ihvanımız, kardeşimiz var. Onunla pazara gittik. Alışveriş yapıyoruz, hiç unutmuyorum. Tezgâhta 490 yazıyor. Şimdi bizim bu arkadaşımız, ağabeyimiz;

“—Ya 500 olsa olmaz mı?” dedi. Adam da bakıyor, çünkü böyle bir şey hiç görmedi. 490'ı ne yapar?

“—450 olmaz mı? 400 olmaz mı?” der, aşağı çekmeye çalışır.

“—500 olsa olmaz mı?” dedi.

O zamanki fiyattan on daha fazla söylüyor. Adam şöyle alay mı ediyor filan diye baktı. Alay etmiyor. Arkadaş, götürü pazar ediyor. Küçük teferruatla uğraşmıyor. Ne olacak, o da oraya tezgâh kurmuş, o da kazanacak. Müslüman kardeşim, kazansın, 490 ne oluyor? 500 vereceksin, 10 geri verecek...

Tamam, üstü sende kalsın. 500 olsa olmaz mı? Olur. Daha iyi olur da hiç böyle diyen müşteri yok. Herkes ince ince hesap yapıyor.

Yunus Emre ne diyor:

“—Pazarlığı toptan yap! Öyle ufak tefek şeyle

uğraşma. İnsanın hayatta yapacağı mühim şeyler var. Küçük şeylerle oyalanıp da vaktini heba etmesin.”

Onun için yüzde iki buçuk; buçuklu işlerle olur mu ya? Biraz fazla verirsin, daha fazla verirsin, daha fazla verirsin...

O arkadaşımız yüzde onunu veriyordu. Prensipten edinmiş, karar almış, kendisine kaide edinmiş.

Yabancı kelime kullanmıyoruz. Düzeltirsek ceza siliniyor da düzeltmezsek 100 bin lira Hakyol Vakfı'na ceza oluyor. Prensipten dedik, döndük; kaide, esas dedik. Ceza silindi.

O ne yapardı? Kazancının yüzde onunu hayra verirdi o arkadaş.

Bazı kardeşlerimiz de öyle yapıyorlar.

Yüzde onu ne demek? Zekât sınırının dört misli fazla, iki buçukun dört misli fazla demek. Zekâtını dört kat fazla veriyor.

Kimisi de yüzde ellisini verir. O kaç kat oluyor? Yirmi kat oluyor. Kimisi daha fazla verir...

“—Mürüvvet endaze olmaz!” demişler.

Mürüvvet ne demek?

“—Erkeklik, babayiğitlik” demek.

Endaze ne demek?

“—Ölçek” demek.

Babayiğitliğin ölçüsü olmaz! O daha çok yapar, o daha çok yapar. Sonra bir de demişler ki;

“—Ağanın eli tutulmaz!”

Ağadır; o ağılık yapacak, Tabii biraz fazla verecek mânasına...

Onun için pazarlığı biraz götürü yapmak lazım, küsuratı görmemek lazım! Bol vermek lazım ki kıtı kıtı hesaplarken belki vermesi gereken zekâtı vermiyordur, birazcık da kalıyordur.

Kasap, eti temizlerken ne yapıyor?

Mesela etin bir yerinde bir bozukluk var. Oraya da bir çıban olmuş. Hayvan derisi soyulduğu zaman etin orası çıkıyor. Fazladan alıyor, atıyor.

Neden fazladan alıyor?

Az alsın da biraz yarası mı kalsın?!.. Fazladan alıyor.

Tavuğun bir tarafında çürüme var.

Ne yapıyorsun? Fazladan alıyorsun.

Sen de zekâtı fazladan ver de malının içinde fukaranın hakkı, bulaşığı kalmasın. Fazladan ver; garantili olsun, toptan olsun!

“—Sadaka Rabbin gazabını söndürür, insanı kötü ölümden alıkoyar.” diye bir hadîs-i şerif vardı.

İnsan Allah'ın rızasını kazanmak istiyorsa, gazabına uğramak istemiyorsa, ahir ömründe kötü, sû-i akıbeta uğramak istemiyorsa, demek ki kesesinin ağzını açacak; Allah rızası için sadakayı, zekâtı çokça verecek, hayratını, hasenâtını çokça yapacak.

e. Taun Hastalığı

Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet olunmuş.

Hastalar için bir

bakıma müjdeli bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِنَّ الطَّاعُونَ رَحْمَةٌ رَبِّكُمْ وَدَعْوَةٌ نَبِيِّكُمْ وَمَوْتُ
الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ وَهُوَ شَهَادَةٌ

(الشيرازى فى الألقاب عن معاذ)

RE. 103/10 (*İnne't-tàune rahmetü rabbiküm, ve da'vetü nebiyyiküm, ve mevtü's-sàlihîne kableküm, ve hüve şehâdetün.*)

Taun; yaygın bir hastalık, salgın bir hastalık. Bir beldeye geldi mi ondan ona, ondan ona bulaşıyor, ahalinin bir kısmını götürüyor, toptan götürüyor! Veba diyorlar. Bu hastalık bir şehre girdi mi, büyük ölçüde ölümlere sebep oluyor.

Taun hastalığına tutuldu mu, o zaman tedavisini de bilemiyorlardı. İnsancıklar sapır sapır dökülüyordu ve vefat ediyorlardı. O beldeden kalksa öbür tarafa gitse, bu hastalığı o tarafa da bulaştıracak, bulaştırmak da olmuyor. Yerinden kıpırdamıyor. Karısı hastalanmışsa kendisine bulaşıyor, çocuğuna bulaşıyor derken bir böyle afet!

Ama Peygamber Efendimiz SAS ne buyuruyor:

(*İnne't-tàune rahmetü rabbiküm*) “Taun, sizin Rabbinizin size rahmetidir.”

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.116, no:231; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.79, no:28445; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.116, no:6491.

Neden? Mükâfatı çok da ondan. Allah hastalara çok mükâfat veriyor. Hasta oluyor, öteki adam sağlam geziyor, bu hasta. Allah sağlama vermediği eciri, sevabı, mükâfatı hastaya veriyor.

Hastalık hayatın cilvesi. Gıcır gıcır makine alıyorsun, o bile bozuluyor. Sıfır kilometre araba alıyorsun, arıza yapıyor, bir yeri çatlak çıkıyor. Hadi bakalım fabrikasyon hata, imalat hatası olabiliyor. İnsanoğlu da çok mükemmel bir alet ve makine, çok mükemmeldir.

Neden mükemmel?

İnsan, kendi kendini tamir edebilen bir cihaz. Başka makinelerde böyle bir şey yoktur. Makine bozuldu mu çat oturur.

Makine kendi kendisini tamir etmez. Ama insanoğlunun vücudu kesilen yeri tamir ediyor. Doktorlar bunu çok iyi bilir. Hastalığı yeniyor, mücadele ediyor. Çok mükemmel, harika! İnsan vücudunun karşısında hayran olmamak mümkün değil!

Hastanede bazen levhalar benim hoşuma gider. İnsan vücudu; insanın sinir sistemi, insanın kas sistemi, kas teşkilatı –sistemleri demeyeceğiz– sinir teşkilatı, kas teşkilatı, kemik teşkilatı, teşekkülâtı, hepsi harika! Kasların kemiklere eklenmesi, kemiklerin sanatkârâne girintisi çıkıntısı, hepsinin içinden sinirlerin geçeceği deliklerin vs. yaratılmış olması ne mükemmel! Dümdüz bir kemik değil. Koyunun paçasını vs. yediğin zaman görüyorsun, girintisi çıkıntısı var, deliği var.

Bu delik niye burada? Sakat mı?

Hayır, buradan sinir geçiyor, öbür taraftan ilik geçiyor, hepsi mükemmel...

İnsanoğlunun şahane bir vücudu var. Ama arızalanır. Bazen tamir eder, bazen tamir edemez.

Bir müslüman hastalandı mı, Allah defterine sevap yazmaya başlıyor. Hastanın uykusu ibadet. Ziyarete gidiyorsun:

“—Kusura bakmayın, uyuyor, içeride uyuyor...”

“—Ah!.. Vah!..” filan derken, dalıyor uyuyor. Uykusu ibadet!

“—Namaz kılmıyor; uyuyor...” Olsun, uykusu ibadet. İniltisi tesbih: “—lhh, aah...”

Tesbih sevabı yazılıyor. *Sübhàna’llàh, Lâ ilâhe illa’llah, Elhamdü lillâh* demiş gibi iniltisi tesbih!

Duası makbul! Duasını almaya çalışacaksınız, hastayı ziyaret edeceksin, çiçek vs. doktorların müsaade ettiği şeyi götüreceksin. Duasını alacaksınız, ziyaretten de memnun olurlar. Alnına elini koyacaksın, elini tutacaksınız;

“—Nasılsın? Bana dua et...” diyeceksin.

Çünkü o üstün durumdadır. O nazlı durumda, Allah onun duasını kabul ediyor. “Asıl sen bana dua et. Benim durumum daha fena, ben sıhhatliyim, günahkârım, sen hastasın.”

Hastanın günahları da siliniyor. Defteri tertemiz; günahları

siliniyor, sıfırlanıyor. Hadi bakalım işe yeniden başla, deniliyor. Taun salgın bir hastalık.

“—Bizim sülaleden şu kadar insan öldü...”

Ne yapalım, Allah da ona şehid sevabı verir. O hastalara da şehid sevabı veriyor.

(Inne tâune rahmetü rabbiküm) “Tâuñ Rabbini-
zin bir rahmetidir.” Hastalık ama sonucu ahiret
bakımından hayır geldiğinden Allah’ın rahme-
ti... *(Ve da’vetü nebiyyiküm)* “Peygamberinizin
davetidir, duasıdır.” demek.

Peygamber Efendimiz SAS ümmetini severdi.
Ümmetinin iyi halde olmasını isterdi. Ve üm-
metinin kötü bir şekilde ölmemesini, ahir öm-
rünün, vefatının kötü olmamasını, şehid olarak,
iyi derecelerle geçmesini isterdi ve dua ederdi.

Onun için Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—TaunRabbinizinrahmetidir, Peygamberiniz’in
duasıdır. *(Ve mevtü’s-sàlihîn)* Sàlih kimselerin
ölüm şeklidir!”

Taundan ölür, şehid defterine yazılır. Sàlihlerin
ölümü budur.

(Mevtü’s-sàlihîne kableküm) “Sizden önce
yaşayan ümmetlerin, sàlih kimselerinin ölümü
budur. *(Ve hüve şehâdetün)* Ve bu taun
şehidliktir! Taundan ölen, şehid sevabı almış
olur.”

Allah’tan hastalık istenir mi? Hastalık gelince
ne yapılır?

Kaderdir ne yapalım, diye sabredilir, dua edilir.
İnsan bazen sağlıklı oluyor, sağlıktan imtihan
geçiriyor:

“—Bakalım sağlıklıyken azacak mı, yoldan mı
çıkacak, içki mi içecek, oyun mu oynayacak,
zina mı edecek, kumara mı dalacak, zalimlik mi

yapacak, adam mı dövecek, yol mu kesecek?”

Bu sağlıklı, afiyetli durumdan imtihan! Bazen de hasta oluyor:

“—Bakalım hasta olunca sabır mı edecek, isyan mı edecek, Allah’ın kaderine razı mı olacak, Allah’a karşı mı gelecek, söylenecek mi, söylenmeyecek mi?” O da bir imtihan.

Allah bazen zenginlik veriyor:

“—Bakalım azacak mı?” Aynı insana fakirlik veriyor:

“—Bakalım fukara-i sâbirînden olacak mı?”

Kimisi fakirken ibadet ediyor ediyor, para kazanmaya başlayınca yoldan çıkıyor. Adam zenginleşiyor, karısını aldatmaya başlıyor.

Niye? Para kazanıyor. Zaten birtakım kötü kadınlar da hemen para kazanan insanları balık avlar gibi avlıyorlar. Biliyorlar falanca adamın dükkânı güzel, vitrini ıslıl ıslıl...

“—Tamam, ben şuraya müşteri olarak gireyim, şununla bir tanışayım, baştan çıkartayım...” diyor.

Ekseriyette kuyumcu mu, zengin mi, falanca mı, filanca mı, fabrikatör mü, meşhur mu, parasının olduğu kesin mi; onu buluyorlar ve aldatıyorlar. Bakıyorsun, bir aile faciası... Bakıyorsun, karısını aldatıyor. Bakıyorsun, kötü yollara düşmüş.

Neden? Zenginlik bazı insanlara yaramıyor, imtihanı kaybettiriyor. Zenginlik de imtihanı kaybediyor.

Onun için Peygamber Efendimiz buyurdu ki;

“–Şükrünü eda edebileceğin az bir mal, seni azdıracak çok bir zenginlikten daha hayırlıdır!”

Hayırlısını istemek lazım:

“–Yâ Rabbi, bana evlat ver, hayırlısını ver; para ver, hayırlı para ver; mevki makam vereceksen hayırlısını ver; hayırlı ömür ver...” diye her şeyin hayırlısını istememiz lazım.

Taun, veba hastalığı geliyor, bir şehri kırıp geçiriyor, ahalisi salgın halde ölüyor. Ama;

“–Taun Rabbinizin rahmetidir, peygamberinizin duasıdır. Sizden önceki sâlihlerin ölüm şeklidir ve şehidliktir!”

Enteresan; ilginç veya alâka çekici...

Buradan ne ders çıkartacağız?

Hastalanırsak isyan etmek yok; sabretmek var!

Sabır ne zaman oluyordu? Belâ geldiği ilk zaman... İlk zamanda imtihanı kaybetmemeye dikkat edeceksiniz.

Direksiyonda bocalamayacaksın, uçuruma çevirmeyeceksin. Dikkat edeceksin, freni yavaş yapacaksın, direksiyona hâkim olacaksın, arabayı çarpmayacaksın, toslattırmayacaksın!

Sabredilecek şeye sabretmek lazım.

f. İnsanın Mahşer Halkından Utanması

Hâkim'in *Müstedrek*'inden, Câbir RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِنَّ الْعَارَ لَيَلْزِمُ الْمَرْءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَقُولَ يَا
رَبِّ لِمَ لَإِسْأَلُكَ بِي إِلَى النَّارِ أَيْسُرُ عَلَيَّ مِمَّا أَلْقَى
وَإِنَّهُ لَيَعْلَمُ مَا فِيهَا مِنْ شِدَّةِ الْعَذَابِ

(ك. عن جابر)

RE. 103/11 (*Inne'l-âre leyelzemu'l-mer'ete yevme'l-kıyâmete hattâ yekûle: Yâ rabbi, leirsâlüke bâ ile'n-nâri, eyseru aleyye mimmâ elkà, ve innehû le ya'lemu mâ fihâ min şiddeti'l-azâb.*)

Bu da hatırınızda yer edecek, bir mâna.

Arapça'da *âr* ne demek? Utanmak demek; Ayın, elif, re. “Utanç, utanç, utanmak, arlanmak.”

(*Inne'l-âre le yelzemu'l-mer'e yevme'l-kıyâmete*) “Muhakkak ki utanmak kıyamet gününde kişiye ârız olacak.”

Kişi Rabbinden öyle utanacak ki... Neden?

“—Dünyada neler etti?”

Kapalı kapıların arkasında, gizli gizli yerlerde neler etti? Ahirette hepsi ortaya çıkacak. İnsan ahirette Rabbinden öyle utanacak öyle utanacak ki... Hem Rabbinden utanır, —Allahu a'lem— hem de mahşer halkından utanır.

Mahkeme alenî olmuyor mu? Mahkeme aleni

⁷ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.620, no:8720; Câbir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.512, no:7666; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.368, no:6496.

oluyor.

Sevaplar, günahlar, iyi ameller, kötü ameller ortaya açılmıyor mu? Açılıyor.

Mahşer halkı görmüyorlar mı?

“—Tuh, utanmaz sen böyle miydin ya, biz de seni adam sanıyorduk!” demiyorlar mı, demeyecekler mi?

Bazı insanlar mahşer halkına rezil rüsva olmayacak mı? Olacak.

“—Ve insanlar öyle utanacaklar ki, insanlara utanma öyle arız olacak ki;

(Hattâ yekûle: Yâ rabbi, leirsâlüke bâ ile'n-nâri, eyseru aleyye mimmâ elkà) “Nihayet bu utanmasının şiddetinden; ‘Ey benim Rabbim! Karşılaştığım şu utanç verici durumdan, beni cehenneme göndermen bana daha hafif gelecekti. Keşke beni cehenneme gönderseydin!’ diyecek.”

(Ve innehû leya'lemu mâ fihâ min şiddeti'l-azâb) “Kendisi cehenneme atılanların ne kadar azap çektiğini bildiği halde böyle söyleyecek!”

İmanı zayıf insanlar var, böyle diyorlar. Allah saklasın, cehennemden korkmuyor. Uzakta ya, şu anda şiddetini hissetmiyor ya, şimdi keyfi tıklarında ya, dünya hayatında, olacağına inanmıyor ya onun için;

“—Ne olacak ya, Allah beni atsın cehenneme!..”

Oraya atılınca görecek. Oraya atılınca cehennemnin ne kadar şiddetli olduğunu görecek.

“–İnsanoğlu cehennemde azabın ne kadar şiddetli olduğunu bildiği halde, utancı o kadar artacak ki, Allah’a; ‘Yâ Rabbi, keşke beni muhakeme ederken böyle utandıracağına doğrudan doğruya cehenneme atsaydın! O daha hafif gelir, çok mahcup oldum, çok utandım!’ diyecek.”

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için geceleri kalkalım, gözyaşları içinde Allah’a dua edelim:

“–Aman yâ Rabbi, benim ayıplarımı faş etme, beni insanların karşısında mahcup duruma düşürme... Kıyamet gününde mahşer halkının karşısında rezil rüsva eyleme!” diye dua edin.

Çünkü bu bir ihbar! Peygamber SAS Efendimiz haber veriyor. Günahkârlar utanacak, mahkeme-i kübrada suçlar ortaya atıldığı zaman insanlar utanacak.

Allah bizi utanılacak işler yapmaktan korusun... Sevdiği, razı olduğu amelleri işlemeye muvaffak eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Allah bizi cehenneme düşmeden, hatta mahkeme-i kübrâda hesaba, sigaya çekilmeden –bi-gayri hisâb diyoruz ya- hesapsız olarak cennetine dâhil eylesin...

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
04. 08. 1996 - İskenderpaŐa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

